It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

P8_TA(2017)0282

Standards minimi komuni ta' proċeduri ċivili

Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-4 ta' Lulju 2017 li jinkludi rakkomandazzjonijiet lill-Kummissjoni dwar standards minimi komuni ta' proċedura ċivili fl-Unjoni Ewropea (2015/2084(INL))

(2018/C 334/05)

Il-Parlament Ewropew,

— wara li kkunsidra l-Artikolu 225 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE),

— wara li kkunsidra l-Artikoli 67(4) u 81(2) TFUE,

— wara li kkunsidra l-Artikolu 19(1) tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE) u l-Artikolu 47 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (il-"Karta"),

— wara li kkunsidra l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali (KEDB) u l-ġurisprudenza rilevanti tagħha,

— wara li kkunsidra d-dokument ta' ħidma dwar "L-istabbiliment ta' standards minimi komuni għall-proċedura ċivili fl-Unjoni Ewropea – il-bażi ġuridika" ([1]),

— wara li kkunsidra l-istudju dwar il-Valutazzjoni tal-Valur Miżjud Ewropew mill-Unità tal-Valur Miżjud Ewropew tas-Servizz ta' Riċerka tal-Parlament Ewropew (EPRS) bit-titolu "Standards minimi komuni tal-proċedura ċivili" ([2]),

— wara li kkunsidra l-analiżi fil-fond tas-Servizz ta' Riċerka tal-Membri tal-EPRS bit-titolu "L-Ewropizzazzjoni tal-proċedura ċivili: lejn standards minimi komuni?" ([3]),

— wara li kkunsidra l-analiżi fil-fond mid-Direttorat Ġenerali għall-politika interna bit-titolu "Regoli armonizzati u standards minimi fid-dritt Ewropew tal-proċedura ċivili" ([4]),

— wara li kkunsidra l-proġett tal-Istitut tad-Dritt Ewropew (IDE) u l-Istitut Internazzjonali għall-Unifikazzjoni tal-Liġi Privata (UNIDROIT) dwar "From Transnational Principles to European Rules of Civil Procedure" (Minn Prinċipji Transnazzjonali għal Regoli Ewropej ta' Proċedura Ċivili),

— wara li kkunsidra l-"Principles of Transnational Civil Procedure" (Prinċipji ta' Proċedura Ċivili Transnazzjonali) tal-American Law Institute (ALI)/UNIDROIT ([5]),

— wara li kkunsidra "Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation" (Studju dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet u r-regoli tal-Istati Membri dwar ċerti aspetti tal-proċedura tal-litigazzjoni ċivili), l-hekk imsejjaħ "Storme Report" ([6]),

— wara li kkunsidra l-ġabra preliminari ta' dispożizzjonijiet tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti Unifikata tal-Privattivi,

---

([1]) PE 572.853, Diċembru 2015.
([2]) PE 581.385, Ġunju 2016.
([3]) PE 559.499, Ġunju 2015.
([4]) PE 556.971, Ġunju 2016.
([5]) *Uniform Law Review,* 2004(4).
([6]) M. Storme, *Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation* (Rapport Finali, Dordrecht, 1994).

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

— wara li kkunsidra l-*acquis* tal-Unjoni fl-ambitu tal-kooperazzjoni fil-qasam tal-ġustizzja ċivili,

— wara li kkunsidra l-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (QtĠ-UE) dwar il-prinċipji ta' awtonomija proċedurali nazzjonali u ta' protezzjoni ġudizzjarja effettiva ([1]),

— wara li kkunsidra t-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE 2016,

— wara li kkunsidra l-Istudji CEPEJ Nru 23 dwar "European judicial systems: efficiency and quality of justice" (Sistemi ġudizzjarji Ewropej: l-effiċjenza u l-kwalità tal-ġustizzja),

— wara li kkunsidra l-2016 "Judicial Training Principles" (Prinċipji ta' Taħriġ Ġudizzjarju) tan-Netwerk għat-Taħriġ Ġudizzjarju Ewropew ([2]),

— wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tat-2 ta' April 2014 *dwar l-eżami ta' nofs il-perjodu tal-Programm ta' Stokkolma* ([3]),

— wara li kkunsidra l-Artikoli 46 u 52 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,

— wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għall-Affarijiet Legali (A8-0210/2017),

Il-ġurisprudenza tal-QtĠ-UE dwar l-awtonomija proċedurali nazzjonali u l-protezzjoni ġudizzjarja effettiva

A. billi, skont il-ġurisprudenza kostanti tal-QtĠ-UE dwar il-prinċipju ta' awtonomija proċedurali, f'każ fejn m'hemm l-ebda regola tal-Unjoni dwar l-aspetti proċedurali dwar tilwim li jirrigwardaw id-dritt tal-Unjoni, l-Istati Membri huma responsabbli li jinnominaw il-qrati li għandhom ġurisdizzjoni u li jiddeterminaw id-dettalji fir-rigward tal-proċeduri li jridu jiġu segwiti fir-rigward ta' azzjonijiet mibdija biex tiġi żgurata l-protezzjoni tad-drittijiet mogħtija mill-Unjoni;

B. billi, skont din l-istess ġurisprudenza, l-applikazzjoni tal-liġi nazzjonali rigward regoli proċedurali hija suġġetta għal żewġ kundizzjonijiet importanti: ir-regoli proċedurali nazzjonali ma jistgħux ikunu inqas favorevoli meta applikati għal tilwim li għandu x'jaqsam mad-dritt tal-Unjoni milli meta applikati għal azzjonijiet simili ta' natura nazzjonali (prinċipju ta' ekwivalenza) u ma għandhomx ikunu strutturati b'tali mod li jrendu l-infurzar tad-drittijiet u l-obbligi tal-Unjoni prattikament impossibbli jew eċċessivament diffiċli (prinċipju ta' effettività);

C. billi fin-nuqqas ta' dispożizzjonijiet tal-Unjoni li jarmonizzaw ir-regoli proċedurali, il-kompetenza tal-Istati Membri biex jistabbilixxu regoli proċedurali għall-infurzar tad-drittijiet mogħtija mill-Unjoni ma testendix għall-introduzzjoni ta' rimedji ġodda fl-ordinamenti ġuridiċi nazzjonali biex tiġi żgurata l-applikabilità tad-dritt tal-Unjoni ([4]);

D. billi l-ġurisprudenza stabbilita mill-QtĠ-UE tiffaċilita dan permezz tal-kooperazzjoni tagħha mal-qrati fil-livell tal-Istati Membri, filwaqt li ttejjeb il-fehim tad-dritt tal-Unjoni min-naħa taċ-ċittadini u tali qrati;

Il-Karta

E. billi d-dritt għal rimedju effettiv u għal proċess ġust, kif stabbilit fl-Artikolu 47 tal-Karta u fl-Artikolu 6 tal-KEDB, jikkostitwixxi wieħed mill-garanziji fundamentali għar-rispett tal-istat tad-dritt u tad-demokrazija u huwa marbut b'mod indissolubbli mal-proċedura ċivili fit-totalità tagħha;

([1]) Ara, *inter alia*: is-sentenza tas-16 ta' Diċembru 1976, *Comet BV* vs *Produktschap voor Siergewassen*, 45/76, ECLI:EU:C:1976:191 u s-sentenza tal-15 ta' Mejju 1986, *Marguerite Johnston* vs *Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary*, 222/84, ECLI:EU:C:1986:206.
([2]) Disponibbli online hawnhekk: http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_EN.pdf
([3]) Testi adottati, *P7_TA(2014)0276*.
([4]) Ara, inter alia: is-sentenza tat-13 ta' Marzu 2007, Unibet (London) Ltd u Unibet (International) Ltd vs Justitiekanslern, C-432/05, ECLI:EU:C:2007:163.

It-Tlieta 4 ta’ Lulju 2017

F. billi, minkejja l-fatt li l-Artikolu 47 tal-Karta huwa vinkolanti, u l-Artikolu 6 tal-KEDB jikkostitwixxi prinċipju ġenerali tad-dritt tal-Unjoni, il-livell ta’ protezzjoni tad-dritt għal proċess ġust fi proċeduri ċivili, u b’mod partikolari l-bilanċ bejn id-dritt tar-rikorrent għal aċċess għall-ġustizzja u d-drittijiet ta’ difiża tal-konvenut, mhuwiex armonizzat fl-Unjoni kollha;

G. billi, madankollu, bħala dritt fundamentali, id-dritt għal proċess ġust ġie kkomplementat b’diversi atti leġiżlattivi proċedurali ta’ dritt sekondarju tal-Unjoni, inkluż ir-Regolament dwar it-Talbiet Żgħar ([1]), id-Direttiva dwar l-Għajnuna Legali ([2]), ir-Rakkomandazzjoni ta’ Rimedju Kollettiv ([3]), id-Direttiva dwar l-Inġunzjonijiet tal-Konsumatur ([4]) u d-Direttiva dwar azzjoni għad-danni għall-Kompetizzjoni ([5]);

L-acquis tal-Unjoni fl-ambitu tal-kooperazzjoni fil-qasam tal-ġustizzja ċivili

H. billi attwalment huwa ħafna aktar probabbli li ċittadini tal-Unjoni, speċjalment dawk li jaqsmu l-fruntieri, jiġu f’kuntatt ma’ sistemi ta’ proċedura ċivili ta’ Stat Membru ieħor;

I. billi l-istandards proċedurali ċivili minimi fil-livell tal-Unjoni jistgħu jikkontribwixxu għall-modernizzazzjoni tal-proċedimenti nazzjonali, għal kundizzjonijiet ekwivalenti għan-negozji, u għal żieda fit-tkabbir ekonomiku, billi jipprovdu għal sistemi ġudizzjarji iktar effettivi u effiċjenti, filwaqt li fl-istess ħin jiffaċilitaw l-aċċess taċ-ċittadini għall-ġustizzja fl-Unjoni u jgħinu biex jiġu rispettati l-libertajiet fundamentali tal-Unjoni;

J. billi aktar ma jgħaddi ż-żmien, il-leġiżlatur tal-Unjoni qed jindirizza kwistjonijiet ta’ proċedura ċivili mhux biss b’mod orizzontali, bħal fil-każ ta’ strumenti fakultattivi ([6]), iżda wkoll b’mod speċifiku għas-settur, fi ħdan diversi oqsma ta’ politika, bħalma huma l-proprjetà intellettwali ([7]), il-protezzjoni tal-konsumatur ([8]) jew, dan l-aħħar, id-dritt tal-kompetizzjoni ([9]);

K. billi n-natura frammentarja tal-armonizzazzjoni fil-livell tal-Unjoni tar-regoli proċedurali ġiet ikkritikata ripetutament u l-formazzjoni ta’ dritt ta’ proċedura ċivili tal-Unjoni speċifiku għas-settur tikkontesta l-koerenza kemm tas-sistemi tal-proċedura ċivili fil-livell tal-Istat Membru kif ukoll tad-diversi strumenti tal-Unjoni;

L. billi l-għan tad-Direttiva proposta hu li tintroduċi qafas għall-aġġudikazzjoni tal-ġustizzja ċivili billi jiġu sistematizzati r-regoli ta’ proċedura ċivili eżistenti tal-Unjoni u testendi l-kamp ta’ applikazzjoni tagħhom għall-materji kollha li jidħlu fil-kamp ta’ applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni;

M. billi d-direttiva proposta hija intiża sabiex tgħin sabiex jintlaħaq approċċ aktar koordinat, koerenti u sistematiku għas-sistemi ta’ ġustizzja ċivili li mhux limitat mill-fruntieri, l-interessi u r-riżorsi ta’ pajjiż individwali;

([1]) Ir-Regolament (KE) Nru 861/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta’ Lulju 2007 li jistabbilixxi Proċedura Ewropea għal Talbiet Żgħar (ĠU L 199, 31.7.2007, p. 1).

([2]) Direttiva tal-Kunsill 2003/8/KE tas-27 ta’ Jannar 2003 biex ittejjeb l-aċċess għal ġustizzja f’tilwimiet bejn il-konfini billi tistabbilixxi regoli komuni minimi konnessi ma’ għajnuna legali għal tilwimiet bħal dawn (ĠU L 26, 31.1.2003, p. 41).

([3]) Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta’ Ġunju 2013 dwar prinċipji komuni għal mekkaniżmi ta’ rimedju kollettiv ta’ inġunzjoni u kumpensatorji fl-Istati Membri li jirrigwardaw il-ksur tad-drittijiet skont il-Liġi tal-Unjoni (ĠU L 201, 26.7.2013, p. 60).

([4]) Direttiva 2009/22/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta’ April 2009 dwar inġunzjonijiet għall-protezzjoni tal-interessi tal-konsumaturi (ĠU L 110, 1.5.2009, p. 30).

([5]) Direttiva 2014/104/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta’ Novembru 2014 dwar ċerti regoli li jirregolaw l-azzjoni għad-danni skont il-liġi nazzjonali għall-ksur tad-dispożizzjonijiet tal-liġi dwar il-kompetizzjoni tal-Istati Membri u tal-Unjoni Ewropea (ĠU L 349, 5.12.2014, p. 1).

([6]) Ara, pereżempju, ir-Regolament Ewropew għal Talbiet Żgħar (ara t-tieni nota ta’ qiegħ il-paġna għal Premessa G iktar ’il fuq) u r-Regolament dwar l-Ordni Ewropea tal-Preservazzjoni tal-Kontijiet (Regolament (UE) Nru 655/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta’ Mejju 2014 li jistabbilixxi proċedura ta’ Ordni Ewropea tal-Preservazzjoni tal-Kontijiet sabiex jiġi ffaċilitat l-irkupru transkonfinali tad-dejn f’materji ċivili u kummerċjali (ĠU L 189, 27.6.2014, p. 59)).

([7]) Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2004/48/KE tad-29 ta’ April 2004 fuq l-infurzar tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali (ĠU L 157, 30.4.2004, p. 45).

([8]) ara r-raba’ nota ta’ qiegħ il-paġna għal Premessa G hawn fuq.

([9]) ara l-ħames nota ta’ qiegħ il-paġna għal Premessa G hawn fuq.

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

Il-bażi ġuridika tal-proposta

N. billi skont l-Artikoli 4(1) u 5(1) TUE (il-prinċipju tal-għoti tal-kompetenzi) l-Unjoni tista' tilleġiżla f'qasam partikolari biss jekk ikollha kompetenza espliċita biex tagħmel dan u sa fejn dan ikun konformi mal-prinċipji ta' sussidjarjetà u proporzjonalità;

O. billi fil-qafas eżistenti tat-Trattat, il-bażi ġuridika prinċipali għall-armonizzazzjoni tal-proċedura ċivili tinstab fit-Titolu V tat-TFUE, fl-Ispazju ta' Libertà, Sigurtà u Ġustizzja;

P. billi r-rekwiżit ta' element transkonfinali biex tiġi stabbilita l-kompetenza tal-Unjoni nżamm taħt it-Trattat ta' Lisbona, bir-riżultat li l-azzjoni tal-Unjoni fil-qasam tal-ġustizzja ċivili hija possibbli biss jekk f'kawża jkun hemm fatturi ta' konnessjoni (eż. residenza, post ta' twettiq, eċċ.) li jinvolvu tal-inqas lejn żewġ Stati Membri differenti;

Q. billi d-dispożizzjoni ġenerali tal-Artikolu 114 TFUE dwar l-approssimazzjoni tad-dispożizzjonijiet leġiżlattivi, regolatorji jew amministrattivi fi Stati Membri li għandhom bħala l-għan tagħhom l-istabbiliment u l-funzjonament tas-suq intern, kienet u għadha qed tiġi użata bħala l-bażi ġuridika għal varjetà wiesgħa ta' direttivi speċifiċi għas-settur li jarmonizzaw ċerti aspetti tal-proċedura ċivili, bħal pereżempju d-Direttiva dwar l-Infurzar tad-Drittijiet tal-Proprjetà Intellettwali (IPRED) u l-aktar reċenti, id-Direttiva dwar Azzjonijiet għal Danni tal-Antitrust;

R. billi skont l-Artikolu 67(4) TFUE, l-Unjoni għandha tiffaċilita l-aċċess għall-ġustizzja, b'mod partikolari permezz tal-prinċipju tar-rikonoxximent reċiproku ta' deċiżjonijiet ġudizzjarji u extraġudizzjarji f'materji ċivili, kif intwera fl-Artikolu 81 TFUE;

Fiduċja Reċiproka fl-Ispazju Ġudizzjarju Ewropew

S. billi l-moviment liberu ta' deċiżjonijiet ġudizzjarji huwa marbut mal-ħtieġa li jinħoloq livell suffiċjenti ta' fiduċja reċiproka bejn l-awtoritajiet ġudizzjarji tal-Istati Membri differenti fir-rigward, b'mod partikolari, tal-livell ta' protezzjoni ta' drittijiet proċedurali;

T. billi "fiduċja reċiproka" hija mifhuma f'dan il-kuntest bħala l-fiduċja li l-Istati Membri jenħtieġ li jkollhom fis-sistemi legali u ġudizzjarji ta' xulxin, u tirriżulta fil-projbizzjoni ta' rieżami tal-azzjonijiet ta' Stati oħra u l-korpi ġudizzjarji tagħhom;

U. billi l-prinċipju ta' fiduċja reċiproka jservi sabiex jipprovdi aktar ċertezza tad-dritt, sabiex iċ-ċittadini u n-negozji tal-Unjoni jkollhom stabilità u prevedibilità biżżejjed;

V. billi l-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' rikonoxximent reċiproku ta' sentenzi, u l-konformità miegħu, flimkien mal-approssimazzjoni tal-liġijiet, jiffaċilitaw il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet u l-protezzjoni legali tad-drittijiet individwali;

W. billi sistema ta' standards minimi komuni tal-Unjoni fil-forma ta' prinċipji u regoli, tkun tikkostitwixxi l-ewwel pass għal konverġenza ta' regolamenti nazzjonali relatati mal-proċedura ċivili, u b'hekk tistabbilixxi bilanċ bejn id-drittijiet fundamentali tal-partijiet fil-kawża fl-interess tal-fiduċja reċiproka sħiħa bejn is-sistemi ġudizzjarji tal-Istati Membri;

X. billi l-eżistenza u r-rispett ta' garanziji proċedurali għall-effiċjenza u l-effikaċja ta' proċedimenti ċivili u t-trattament ugwali tal-partijiet huma mixtieqa u tassew meħtieġa sabiex tiġi żgurata l-fiduċja reċiproka;

Y. billi l-istabbiliment ta' tali sistema ta' standards minimi komuni jiffissa wkoll livell minimu ta' kwalità ta' proċedimenti ċivili madwar l-Unjoni, u b'hekk jikkontribwixxi mhux biss għat-tisħiħ tal-fiduċja reċiproka bejn il-korpi ġudizzjarji, iżda wkoll għal funzjonament aħjar tas-suq intern, peress li huwa stmat li d-differenzi proċedurali bejn l-Istati Membri jistgħu, inter alia, jikkawżaw xkiel għall-kummerċ jew jiskoraġġixxu lin-negozji u lill-konsumaturi milli jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom tas-suq intern;

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

Kunsiderazzjonijiet oħra

Z. billi l-approssimazzjoni ta' reġimi proċedurali fl-Unjoni hija meħtieġa; billi d-Direttiva proposta hija maħsuba li tkun l-ewwel pass fil-proċess ta' armonizzazzjoni u konverġenza ulterjuri tas-sistemi ta' ġustizzja ċivili tal-Istati Membri u tal-ħolqien ta' Kodiċi tal-Proċedura Ċivili tal-Unjoni fuq perjodu ta' żmien twil;

AA. billi d-Direttiva proposta la taffettwa lill-organizzazzjoni ġudizzjarja tal-Istati Membri u lanqas lill-karatteristiċi prinċipali tal-mod kif titmexxa l-litigazzjoni ċivili iżda tiffaċilita regoli proċedurali nazzjonali aktar effiċjenti;

AB. billi huwa għaldaqstant tal-akbar importanza li tiġi adottata u implimentata kif jixraq leġiżlazzjoni li tipprevedi l-adozzjoni ta' standards minimi komuni ta' proċeduri ċivili fl-Unjoni;

Il-ġurisprudenza tal-QtĠ-UE dwar l-awtonomija proċedurali nazzjonali u l-protezzjoni ġudizzjarja effettiva

1. Jinnota r-rwol ċentrali tal-QtĠ-UE fl-istabbiliment tas-sisien tal-proċedura ċivili tal-Unjoni, wara li sawret x'wieħed jifhem bil-proċedura ċivili fis-sistema legali tal-Unjoni;

2. Jenfasizza, madankollu, li minkejja xi standards proċedurali ċivili li llum huma aċċettati bħala parti mis-sistema proċedurali tal-Unjoni ġew ikkonfermati fil-ġurisprudenza tal-QtĠ-UE, il-kontribuzzjoni tal-QtĠ-UE għandha, fl-aħħar mill-aħħar, tiġi kkunsidrata bħala interpretattiva minflok istituttiva.

3. Jenfasizza għalhekk li l-esperjenza vasta tal-QtĠ-UE fir-reviżjoni ta' regoli ta' rimedju u dawk proċedurali kif ukoll il-kompromessi u l-valuri li jikkompetu li l-QtĠ-UE ssegwi huma istruttivi ħafna u għandhom jitqiesu għall-finijiet tal-introduzzjoni ta' strument komprensiv orizzontali ta' natura leġiżlattiva li jinkludi standards komuni ta' proċeduri ċivili;

Il-Karta

4. Jenfasizza li f'dak li għandu x'jaqsam mal-proċess ġust u l-aċċess għall-ġustizzja, netwerks ta' kooperazzjoni u bażijiet ta' data li jsaħħu l-kooperazzjoni ġudizzjarja u l-iskambju ta' informazzjoni għandhom jinżammu u jiġu żviluppati iktar;

5. Jilqa' għalhekk b'sodisfazzjon l-iżvilupp fl-ambitu tal-ġustizzja elettronika, u l-aktar il-ħolqien tan-Netwerk Ġudizzjarju Ewropew u tal-Portal Ewropew tal-Ġustizzja elettronika, li għandu jsir punt ċentrali (one-stop-shop) fil-qasam tal-ġustizzja fl-Unjoni;

L-acquis tal-Unjoni fl-ambitu tal-kooperazzjoni fil-qasam tal-ġustizzja ċivili

6. Jistieden ukoll lill-Kummissjoni tivvaluta jekk huwiex meħtieġ li jiġu proposti aktar miżuri biex jiġi kkonsolidat u msaħħaħ approċċ orizzontali tal-infurzar privat tad-drittijiet mogħtija mid-dritt tal-Unjoni u jekk l-istandards minimi Ewropej għall-proċedura ċivili proposti hawnhekk jistgħux jitqiesu li jippromwovu u jiżguraw tali mudell orizzontali;

7. Itenni li l-ġbir sistematiku ta' data statistika dwar l-applikazzjoni u l-prestazzjoni ta' strumenti eżistenti tal-Unjoni fl-ambitu tal-kooperazzjoni fil-qasam tal-ġustizzja ċivili huwa ta' importanza kbira;

8. Jistieden f'dan il-kuntest lill-Kummissjoni biex tivvaluta jekk miżuri addizzjonali ta' implimentazzjoni mill-Istati Membri jistgħux jikkontribwixxu għall-applikazzjoni effettiva ta' proċeduri awtonomi tal-Unjoni u jsostni li proċess robust u sistematiku ta' sorveljanza min-naħa tal-Kummissjoni għandu jiġi stabbilit għal dak l-iskop;

Il-bażi ġuridika tal-proposta

9. Josserva li l-Artikolu 114 TFUE (l-armonizzazzjoni tas-suq intern) ġie użat biex jiġu adottati għadd ta' atti tal-Unjoni b'implikazzjonijiet proċedurali; li l-Artikolu 114 TFUE dwar l-approssimazzjoni tad-dispożizzjonijiet leġiżlattivi, regolatorji jew amministrattivi fi Stati Membri li għandhom bħala l-għan tagħhom l-istabbiliment u l-funzjonament tas-suq intern, kien u għadu qed jiġi użat bħala l-bażi ġuridika għal varjetà wiesgħa ta' direttivi speċifiċi għas-settur li jarmonizzaw ċerti aspetti tal-proċedura ċivili, bħal pereżempju d-Direttiva dwar l-Infurzar tad-Drittijiet tal-Proprjetà Intellettwali (IPR);

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

10. Jinnota, madankollu, li l-Artikolu 81 TFUE jipprevedi l-adozzjoni ta' miżuri fil-qasam tal-kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivili li jkollhom implikazzjonijiet transkonfinali, inklużi miżuri għall-approssimazzjoni tal-liġijiet u r-regolamenti tal-Istati Membri, b'mod partikolari meta jkunu meħtieġa għall-funzjonament xieraq tas-suq intern; iqis, għalhekk, li l-Artikolu 81 TFUE jikkostitwixxi l-bażi ġuridika xierqa għall-istrument leġiżlattiv propost;

11. Isostni li l-kunċett ta' "*implikazzjonijiet* transkonfinali" fit-test tal-Artikolu 81(1) TFUE dwar l-adozzjoni ta' miżuri ta' kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivili għandu jiġi interpretat b'mod iktar wiesa' u għalhekk m'għandux jitqies bħala sinonimu ma' "*tilwim* transkonfinali";

12. Jenfasizza li l-interpretazzjoni attwali tal-kunċett tal-"materji b'implikazzjonijiet transkonfinali" hija kemxejn ristretta u wasslet għall-ħolqien ta' żewġ settijiet ta' regoli u żewġ kategoriji ta' partijiet fit-tilwim li jistgħu jwasslu għal aktar problemi u kumplessitá bla bżonn; jenfasizza għalhekk li għandha tiġi adottata interpretazzjoni usa';

13. Jenfasizza f'dan il-kuntest li l-istandards minimi komuni ta' proċedura ċivili li qed jiġu proposti jwasslu għal effiċjenzi ulterjuri jekk l-Istati Membri jestendu l-kamp ta' applikazzjoni tagħhom mhux biss għal kwistjonijiet li jidħlu fil-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni, iżda wkoll kemm għal każijiet transkonfinali kif ukoll għal dawk purament nazzjonali b'mod ġenerali;

Fiduċja Reċiproka fl-Ispazju Ġudizzjarju Ewropew

14. Jinnota li l-attivitajiet ewlenin tal-Unjoni fl-Ispazju Ewropew ta' Ġustizzja, fejn tidħol il-ġustizzja ċivili, huma relatati mal-introduzzjoni ta' strumenti dwar il-ġurisdizzjoni, il-pendenza u l-infurzar ta' sentenzi transkonfinali;

15. Itenni u jissottolinja li ċ-ċirkolazzjoni ħielsa tas-sentenzi żiedet il-fiduċja reċiproka bejn il-korpi ġudizzjarji tal-Istati Membri, u għaldaqstant tkabbar iċ-ċertezza tad-dritt u tipprovdi stabilità u prevedibilità biżżejjed għaċ-ċittadini u n-negozji fl-Unjoni;

16. Jenfasizza f'dan ir-rigward li l-fiduċja reċiproka hija kunċett kumpless, u li ħafna fatturi jaqdu rwol fil-bini ta' dik il-fiduċja, bħall-edukazzjoni ġudizzjarja, il-kooperazzjoni ġudizzjarja transkonfinali u l-iskambju ta' esperjenzi u tal-aħjar prattiki bejn l-imħallfin;

17. Jinnota li l-fiduċja reċiproka tista' titrawwem fost l-oħrajn permezz ta' metodi mhux leġiżlattivi, bħal imħallfin li jikkooperaw fi ħdan in-Netwerk Ġudizzjarju Ewropew jew li jipparteċipaw f'taħriġ;

18. Għalhekk jilqa' b'sodisfazzjon id-disa' prinċipji tat-taħriġ ġudizzjarju tan-Netwerk għat-Taħriġ Ġudizzjarju Ewropew adottati fl-Assemblea Ġenerali tiegħu tal-2016, peress li jipprovdu pedament u qafas komuni għall-ġudikatura Ewropea kif ukoll għall-istituzzjonijiet ta' taħriġ ġudizzjarju;

19. Isostni, madankollu, li mil-lat strettament legali l-fiduċja reċiproka tippresupponi, fuq livell assolutament fundamentali, l-korpi ġudizzjarji tal-Istati Membri jikkunsidraw l-arranġamenti proċedurali ta' xulxin kemm fuq il-livell tal-liġi teoretika kif ukoll tal-liġi fil-prattika bħala li jiggarantixxu proċedimenti ċivili ġusti;

20. Jirrimarka, għalhekk, li t-tfassil ta' standards minimi sistematiċi ta' proċedura ċivili tal-Unjoni fil-forma ta' direttiva orizzontali trasversali, twassal biex tiżdied il-fiduċja reċiproka fost il-korpi ġudizzjarji tal-Istati Membri u tiżgura bbilanċjar komuni għall-Unjoni kollha tad-drittijiet proċedurali fundamentali għall-kawżi ċivili, u b'hekk jinħoloq sens ġenerali ta' ġustizzja, ċertezza u prevedibilità li jkollu għeruq aktar profondi madwar l-Unjoni;

Standards minimi komuni ta' proċedura ċivili

21. Jenfasizza li s-sistemi effikaċi ta' proċedura ċivili jiżvolġu rwol kruċjali fid-difiża tal-istat tad-dritt u tal-valuri fundamentali tal-Unjoni. Huma wkoll prerekwiżit għal investiment sostenibbli u ambjent li jiffavorixxi n-negozju u l-konsumatur;

22. Iqis li n-nuqqas ta' ċarezza dwar perjodi ta' limitazzjoni għaċ-ċittadini, il-konsumaturi u l-impriżi f'tilwim li jkollu implikazzjonijiet transkonfinali jista' jxekkel l-aċċess għall-ġustizzja. Jistieden, għalhekk, lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jivvalutaw il-fattibilità u x-xewqa li jiġu armonizzati dawk il-perjodi ta' limitazzjoni fi proċedimenti ċivili;

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

23. Iqis li hemm ħtieġa ċara għal leġiżlazzjoni li tipprovdi sett ta' standards proċedurali applikabbli għal proċedimenti ċivili u jistieden lill-Kummissjoni tipproċedi bit-twettiq tal-pjan ta' azzjoni tagħha dwar l-implimentazzjoni tal-Programm ta' Stokkolma adottat mill-Kunsill Ewropew fl-ispazju tal-liberta', sigurta' u ġustizzja;

24. Jitlob għaldaqstant, b'mod konformi mal-Artikolu 225 TFUE, li l-Kummissjoni tressaq, sat-30 ta' Ġunju 2018, abbażi tal-Artikolu 81(2) TFUE, proposta għal att leġiżlattiv dwar standards minimi komuni ta' proċedura ċivili, b'segwitu għar-rakkomandazzjonijiet stabbiliti fl-Anness mehmuż;

25. Jikkonferma li r-rakkomandazzjonijiet annessi ma' din ir-riżoluzzjoni jirrispettaw id-drittijiet fundamentali u l-prinċipji ta' sussidjarjetà u ta' proporzjonalità;

26. Iqis li l-proposta mitluba m'għandha l-ebda implikazzjoni finanzjarja, peress li l-introduzzjoni ta' standards minimi ta' proċedura ċivili se twassal għal ekonomiji ta' skala f'termini ta' spejjeż imnaqqsa għal partijiet f'tilwim u r-rappreżentanti tagħhom li ma jkollhomx għalfejn jiffamiljarizzaw ruħhom ma' sistema ta' proċedura ċivili ta' pajjiż differenti;

o

o o

27. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex jgħaddi din ir-riżoluzzjoni u r-rakkomandazzjonijiet li jinsabu fl-annessi lill-Kummissjoni u lill-Kunsill kif ukoll lill-parlamenti u lill-gvernijiet tal-Istati Membri.

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

ANNESS GĦAR-RIŻOLUZZJONI:

RAKKOMANDAZZJONIJIET GĦAL DIRETTIVA TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL DWAR STANDARDS MINIMI KOMUNI TA' PROĊEDURA ĊIVILI FL-UE

A. PRINĊIPJI U OBJETTIVI TAL-PROPOSTA MITLUBA

1. Fl-Unjoni, l-infurzar tal-liġi quddiem il-qrati għadu fil-biċċa l-kbira kwistjoni li tidħol fil-kamp ta' applikazzjoni tar-regoli proċedurali u l-prattika nazzjonali. Il-qrati nazzjonali huma wkoll qrati tal-Unjoni. Għalhekk il-proċeduri mressqa quddiemhom iridu jiżguraw l-ekwità, il-ġustizzja u l-effiċjenza kif ukoll l-applikazzjoni effettiva tad-dritt tal-Unjoni.

2. L-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' rikonoxximent reċiproku ta' sentenzi f'materji ċivili żiedet il-fiduċja tal-Istati Membri fis-sistemi ta' ġustizzja ċivili ta' xulxin, filwaqt li miżuri għall-approssimazzjoni tal-liġijiet u r-regolamenti tal-Istati Membri jistgħu jiffaċilitaw il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet u l-protezzjoni ġudizzjarja tad-drittijiet individwali. Il-livell ta' fiduċja reċiproka jiddependi ħafna fuq numru ta' parametri, li jinkludu, inter alia, mekkaniżmi għas-salvagwardja tad-drittijiet tar-rikorrent jew tal-konvenut filwaqt li jiggarantixxu l-aċċess għall-qrati u l-ġustizzja.

3. Minkejja li l-Istati Membri huma parti għall-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali (KEDB), l-esperjenza wriet li dik weħidha mhux dejjem tipprovdi livell suffiċjenti ta' fiduċja fis-sistemi ta' ġustizzja ċivili ta' Stati Membri oħra. Ir-regoli ta' proċedura ċivili nazzjonali tal-Istati Membri jvarjaw b'mod konsiderevoli, ħafna drabi fir-rigward ta' xi wħud mill-prinċipji u l-garanziji proċedurali fundamentali, u b'hekk hemm ir-riskju li tista' tintilef il-fiduċja reċiproka bejn l-awtoritajiet ġudizzjarji.

4. Huwa għaldaqstant meħtieġ, sabiex jiġu mħarsa d-drittijiet u l-libertajiet fundamentali taċ-ċittadini tal-Unjoni, li jiġu megħjuna l-modernizzazzjoni tal-proċeduri nazzjonali u l-iżgurar ta' kundizzjonijiet indaqs għan-negozji u aktar tkabbir permezz ta' sistemi ġuridiċi effettivi u effiċjenti, sabiex tiġi adottata direttiva li tiżviluppa ulterjorment l-istandards minimi stipulati fil-Karta u fil-KEDB. Il-bażi ġuridika xierqa għal tali proposta hija l-Artikolu 81(2) TFUE, li jikkonċerna miżuri fil-qasam tal-kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivili. Id-Direttiva trid tiġi adottata permezz tal-proċedura leġiżlattiva ordinarja.

5. Standards minimi komuni ta' proċeduri ċivili huma meqjusa neċessarji biex jiffurmaw bażi soda għall-approssimazzjoni u t-titjib tal-liġijiet nazzjonali, minħabba l-flessibilità li huma jagħtu lill-Istati Membri fit-tħejjija ta' liġijiet ġodda fil-qasam tal proċedura ċivili filwaqt li jirriflettu kunsens ġenerali dwar il-prinċipji tal-prattika ta' ġustizzja ċivili.

6. Jenħtieġ li l-istandards minimi komuni jwasslu għal żieda fil-fiduċja fis-sistemi ta' ġustizzja ċivili tal-Istati Membri kollha li bħala riżultat, għandha twassal għal kooperazzjoni ġudizzjarja aktar effiċjenti, rapida u aktar flessibbli fi klima ta' fiduċja reċiproka. Huwa mistenni li tali regoli minimi komuni jneħħu wkoll l-ostakli għall-moviment liberu taċ-ċittadini fit-territorju kollu tal-Istati Membri u b'hekk jiżguraw li ċ-ċittadini li jivvjaġġaw barra minn pajjiżhom b'mod partikolari mhux se jibqgħu jħossuhom retiċenti biex ikunu f'kuntatt ma' sistemi proċedurali ċivili fi Stati Membri oħra.

7. Id-direttiva proposta m'għandhiex l-għan li tissostitwixxi s-sistemi nazzjonali ta' proċedura ċivili fit-totalità tagħhom. Filwaqt li tirrispetta l-ispeċifiċitajiet nazzjonali u d-dritt fundamentali għal rimedju effettiv u għal proċess ġust, li jiżgura aċċess effettiv u effiċjenti għall-ġustizzja, hija għandha l-għan li tistabbilixxi standards minimi komuni fir-rigward tal-funzjoni u l-andament ta' proċedimenti ċivili tal-Istati Membri għal kull kwistjoni li tidħol fil-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni. Għandha wkoll l-għan li tipprovdi bażi għal approfondiment gradwali tal-approssimazzjoni ta' sistemi proċedurali ċivili tal-Istati Membri.

8. Il-proposta ma taffettwax id-dispożizzjonijiet tal-Istati Membri dwar l-organizzazzjoni tal-qrati tagħhom u r-regoli tagħhom dwar il-ħatra tal-imħallfin.

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

9. Din il-proposta tikkonforma mal-prinċipji ta' sussidjarjetà u ta' proporzjonalità, peress li l-Istati Membri ma jistgħux jaġixxu waħedhom biex jistabbilixxu sett minimu ta' standards ta' proċedura ċivili, u l-proposta ma tmurx lil hinn minn dak li huwa assolutament meħtieġ biex jiġi żgurat aċċess effettiv għall-ġustizzja u l-fiduċja reċiproka fl-Unjoni.

B. **TEST TAL-PROPOSTA MITLUBA**

Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar standards minimi komuni ta' proċedura ċivili fl-Unjoni Ewropea

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 81(2) tiegħu,

Wara li kkunsidraw it-talba tal-Parlament Ewropew lill-Kummissjoni Ewropea,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att leġiżlattiv intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura leġiżlattiva ordinarja,

Billi:

(1) L-Unjoni stabbiliet għaliha nfisha l-objettiv li żżomm u li tiżviluppa żona ta' libertà, sigurtà u ġustizzja, li fiha jkun assigurat il-moviment liberu tal-persuni. Sabiex tali spazju jiġi stabbilit gradwalment, l-Unjoni għandha tadotta miżuri relatati mal-kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivili li għandhom implikazzjonijiet transkonfinali, partikolarment meta meħtieġa għall-funzjonament tajjeb tas-suq intern.

(2) Skont l-Artikolu 81(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, jenħtieġ li dawk il-miżuri jkunu mmirati biex jiżguraw, fost l-oħrajn, ir-rikonoxximent reċiproku u l-eżekuzzjoni tas-sentenzi bejn l-Istati Membri, in-notifika transkonfinali ta' dokumenti, il-kooperazzjoni fit-teħid tal-provi, l-aċċess effettiv għall-ġustizzja u l-eliminazzjoni tal-ostakli għall-funzjonament tajjeb ta' proċeduri ċivili, jekk ikun meħtieġ billi tiġi promossa l-kompatibilità tar-regoli dwar il-proċedura ċivili applikabbli fl-Istati Membri.

(3) Skont il-konklużjonijiet tal-Presidenza tal-Kunsill Ewropew f'Tampere tal-15 u s-16 ta' Ottubru 1999, u b'mod partikolari l-punt (33) tagħhom, ir-rikonoxximent reċiproku mtejjeb ta' sentenzi u deċiżjonijiet ġudizzjarji oħrajn u l-approssimazzjoni meħtieġa tal-leġislazzjoni se jkunu qed jiffaċilitaw il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet kompetenti u l-protezzjoni ġudizzjarja tad-drittijiet individwali. Jenħtieġ għalhekk li l-prinċipju tar-rikonoxximent reċiproku jsir il-bażi fundamentali tal-kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivili fl-Unjoni.

(4) Skont il-pjan ta' azzjoni tal-Kummissjoni għall-implimentazzjoni tal-Programm ta' Stokkolma adottat mill-Kunsill Ewropew fl-ispazju tal-liberta', sigurta' u ġustizzja, l-ispazju ġudizzjarju Ewropew u t-tħaddim xieraq tas-suq uniku huma mibnija fuq il-prinċipju ċentrali tal-għarfien reċiproku, li min-naħa tiegħu huwa bbażat fuq l-idea li l-Istati Membri jafdaw is-sistemi ġudizzjarji ta' xulxin. Dan il-prinċipju jista' jaħdem b'mod effettiv biss fuq il-bażi ta' fiduċja reċiproka fost l-imħallfin, il-professjonisti tad-dritt, in-negozjanti u ċ-ċittadini. Il-livell ta' dik il-fiduċja jiddependi fuq għadd ta' fatturi, inkluża l-eżistenza ta' mekkaniżmi sabiex jiġu ssalvagwardati d-drittijiet proċedurali tal-partijiet fi proċedimenti ċivili. Standards minimi komuni li jsaħħu d-dritt għal proċess ġust u l-effiċjenza ta' sistemi ġudizzjarji u li jikkontribwixxu għal sistema ta' infurzar effettiva huma għalhekk meħtieġa biex jiggarantixxu l-applikazzjoni ta' dan il-prinċipju.

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

(5) Billi tistabbilixxi regoli minimi dwar il-protezzjoni tad-drittijiet proċedurali tal-partijiet f'tilwim, u tiżgura aċċess aktar faċli għall-ġustizzja liċ-ċittadini, jenħtieġ li din id-Direttiva ssaħħaħ il-fiduċja tal-Istati Membri fis-sistemi ta' ġustizzja ċivili ta' Stati Membri oħra u b'hekk tkun tista' tgħin fil-promozzjoni ta' kultura ta' drittijiet fundamentali fl-Unjoni, kif ukoll ta' suq intern aktar effiċjenti, filwaqt li tiddefendi l-libertajiet fundamentali tal-Unjoni billi tiżviluppa sens ġenerali aktar profond tal-ġustizzja, iċ-ċertezza u l-prevedibilità fit-territorju kollu tagħha.

(6) Jenħtieġ li d-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva japplikaw għal tilwim ċivili li jkollu implikazzjonijiet transkonfinali, inkluż dak li jirriżulta mill-ksur tad-drittijiet u tal-libertajiet iggarantiti mid-dritt tal-Unjoni. Fejn din id-Direttiva tirreferi għall-ksur tad-drittijiet mogħtija mid-dritt tal-Unjoni, hija tkopri s-sitwazzjonijiet kollha fejn il-ksur tar-regoli stabbiliti fil-livell tal-Unjoni kkawża jew x'aktarx li kkawża preġudizzju lil persuni fiżiċi u ġuridiċi. Jenħtieġ li xejn ma jwaqqaf lill-Istati Membri milli japplikaw id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva wkoll għal kawżi ta' ġustizzja ċivili purament nazzjonali.

(7) L-Istati Membri kollha huma partijiet kontraenti tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali tal-4 ta' Novembru 1950. Jenħtieġ li l-materji msemmija f'din id-Direttiva jkunu ttrattati b'konformita ma' dik il-Konvenzjoni u b'mod partikolari d-drittijiet għal proċess ġust u rimedju effettiv.

(8) Din id-Direttiva tfittex li tippromwovi l-applikazzjoni ta' standards minimi komuni ta' proċedura ċivili biex jiġi żgurat l-aċċess effettiv għall-ġustizzja fl-Unjoni. Id-dritt ġeneralment rikonoxxut ta' aċċess għal ġustizzja huwa wkoll imsemmi mill-Artikolu 47 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (il-"Karta").

(9) Jenħtieġ li l-proċedimenti ċivili jittejbu aktar billi jittieħed vantaġġ tal-iżviluppi teknoloġiċi fil-qasam tal-ġustizzja u ta' għodod ġodda disponibbli għall-qrati u tribunali li jistgħu jgħinu biex tingħeleb id-distanza ġeografika u l-konsegwenzi tagħha f'termini ta' spejjeż għoljin u t-tul tal-proċedimenti. Sabiex jitnaqqsu ulterjorment l-ispejjeż tal-kawża u t-tul tal-proċedimenti, jenħtieġ li jiġi inkoraġġut ulterjorment l-użu tat-teknoloġija moderna ta' komunikazzjoni mill-partijiet u l-qrati u t-tribunali.

(10) Sabiex persuni jkunu jistgħu jinstemgħu mingħajr ma jinħtiġilhom jivvjaġġaw lejn il-qorti jew it-tribunal, jenħtieġ li l-Istati Membri jiżguraw li s-seduti orali kif ukoll il-ġbir ta' provi mis-smigħ tax-xhieda, esperti jew partijiet, ikunu jistgħu jitwettqu bl-użu ta' kwalunkwe mezz ta' komunikazzjoni mill-bogħod adatti, sakemm minħabba ċ-ċirkustanzi speċifiċi tal-każ, l-użu ta' tali teknoloġija ma jkunx adatt għall-andament ekwu tal-proċedimenti. Din id-dispożizzjoni hija mingħajr preġudizzju għar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1206/2001 ([1]).

(11) Jenħtieġ li l-qrati tal-Istati Membri jkunu jistgħu jiddependu fuq opinjonijiet ta' esperti għal kwistjonijiet tekniċi, legali jew kwistjonijiet oħra ta' evidenza. Ħlief fejn ikunu meħtieġa miżuri koerċittivi u b'mod konformi mal-libertà li jiġu pprovduti servizzi, u l-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, jenħtieġ li l-imħallfin fi Stat Membru wieħed ikunu jistgħu jaħtru esperti sabiex imexxu investigazzjonijiet fi Stat Membru ieħor mingħajr ma tkun meħtieġa awtorizzazzjoni minn qabel għall-aġir tagħhom. Sabiex tiġi ffaċilitata l-konsulenza ġudizzjarja u b'kunsiderazzjoni tal-limitazzjonijiet fil-ħatra ta' esperti kwalifikati biżżejjed fil-ġurisdizzjoni ta' Stat Membru wieħed, pereżempju minħabba s-sofistikazzjoni teknika tal-kawża jew l-eżistenza ta' rabtiet diretti jew indiretti bejn l-espert u l-partijiet, jenħtieġ li jinħoloq u jiġi aġġornat direttorju Ewropew tal-listi nazzjonali ta' esperti kollha bħala parti tal-portal Ewropew tal-ġustizzja elettronika.

(12) Jenħtieġ li miżuri provviżorji u protettivi jilħqu bilanċ xieraq bejn l-interessi tar-rikorrent biex jingħata protezzjoni provviżorja u l-interessi tal-konvenut biex jiġi pprevenut l-abbuż ta' tali protezzjoni. Meta miżuri provviżorji jiġu mitluba qabel ma tinkiseb sentenza, jenħtieġ li l-qorti li quddiema jitressaq ir-rikors tkun sodisfatta abbażi tal-evidenza mressqa mir-rikorrent li huwa x'aktarx ser jingħata raġun dwar il-mertu tat-talba kontra l-konvenut. Barra minn hekk, jenħtieġ li r-rikorrent ikun meħtieġ f'kull sitwazzjoni li juri b'mod li jissodisfa lill-qorti li t-talba tiegħu għandha l-ħtieġa urġenti ta' protezzjoni ġudizzjarja u li, mingħajr il-miżuri provviżorji, l-eżekuzzjoni tas-sentenza eżistenti jew futura tista' tiġi ostakolata jew issir sostanzjalment aktar diffiċli.

([1]) Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1206/2001 tat-28 ta' Mejju 2001 dwar kooperazzjoni bejn il-qrati tal-Istati Membri fil-kumpilazzjoni ta' xhieda f'materji ċivili jew kummerċjali (ĠU L 174, 27.6.2001, p. 1).

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

(13) Jenħtieġ li d-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva jkunu mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet partikolari dwar l-infurzar tad-drittijiet fil-qasam tal-proprjetà intellettwali stipulati fi strumenti tal-Unjoni u b'mod partikolari dawk li jinsabu fid-Direttiva 2004/48/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([1]). Jenħtieġ li din wkoll tkun mingħajr preġudizzju għad-disposizzjonijiet partikolari għall-irkupru tad-dejn transkonfinali kif stabbilit fl-Ordni Ewropea tal-Preservazzjoni tal-Kontijiet ([2]).

(14) Jenħtieġ li jingħata rwol ewlieni lill-qrati fil-ħarsien tad-drittijiet u l-interessi tal-partijiet kollha u fil-ġestjoni tal-proċeduri ċivili b'mod effettiv u effiċjenti.

(15) L-objettiv li jiġu żgurati proċess ġust, aċċess aħjar għall-ġustizzja u fiduċja reċiproka, bħala parti mill-politika tal-Unjoni Ewropea li tistabbilixxi żona ta' libertà, sigurtà u ġustizzja, jenħtieġ li jinkludi l-aċċess kemm għal metodi ġudizzjarji kif ukoll għal metodi extraġudizzjarji ta' soluzzjoni ta' tilwim. Sabiex il-partijiet jitħeġġu jużaw il-medjazzjoni, jenħtieġ li l-Istati Membri jiżguraw li r-regoli tagħhom dwar il-perjodi ta' limitazzjoni u preskrizzjoni ma jipprevjenux lill-partijiet milli jirrikorru għall-qorti jew għall-arbitraġġ jekk it-tentattiv tagħhom ta' medjazzjoni jfalli.

(16) Minħabba d-differenzi bejn ir-regoli tal-proċedura ċivili tal-Istati Membri u speċjalment dawk li jirregolaw in-notifika tad-dokumenti, huwa meħtieġ li jiġu definiti l-istandards minimi li jenħtieġ li japplikaw għal proċedimenti ċivili li jaqgħu fi ħdan il-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni. B'mod partikolari, jenħtieġ li jingħataw prijorità metodi ta' notifika li jiżguraw li d-dokumenti jiġu notifikati fil-pront u b'mod sikur, ikkonfermati minn prova tal-kunsinna. Jenħtieġ li l-użu ta' teknoloġiji moderni ta' komunikazzjoni għaldaqstant jitħeġġeġ b'mod wiesa'. Għal dokumenti li jeħtieġu li jiġu nnotifikati lill-partijiet, jenħtieġ li n-notifika elettronika tkun fuq l-istess livell tan-notifika bil-posta. Jenħtieġ li l-mezzi elettroniċi disponibbli jiżguraw li l-kontenut tad-dokumenti u ta' komunikazzjonijiet oħra bil-miktub riċevuti jkun veru u jikkorrispondi ġenwinament għal dak tad-dokumenti u komunikazzjonijiet bil-miktub oħra mibgħuta, u li l-metodu użat għall-konferma tal-wasla jipprovdi l-konferma tal-wasla mid-destinatarju u tad-data tal-wasla.

(17) Jenħtieġ li l-Istati Membri jiżguraw li l-partijiet għal proċedimenti ċivili jkollhom id-dritt għal avukat tal-għażla tagħhom. F'tilwim transkonfinali, jenħtieġ li l-partijiet ikollhom id-dritt għal avukat fl-Istat ta' Oriġini għal parir preliminari u għal ieħor fl-Istat Ospitanti sabiex jieħu ħsieb il-kawża. Il-kunfidenzjalità tal-komunikazzjoni bejn il-partijiet u l-avukat tagħhom hija essenzjali biex jiġi żgurat l-eżerċizzju effettiv tad-dritt għal proċess ġust. Għaldaqstant, jenħtieġ li l-Istati Membri jirrispettaw il-kunfidenzjalità tal-laqgħat u ta' forom oħra ta' komunikazzjoni bejn l-avukat u l-partijiet fl-eżerċizzju tad-dritt għal avukat previst f'din id-Direttiva. Jenħtieġ li kull parti f'kawża tkun tista' tirrinunzja għad-dritt mogħti skont din id-Direttiva, dment li tkun ingħatat informazzjoni dwar il-konsegwenzi possibbli tar-rinunzja ta' dak id-dritt.

(18) Jenħtieġ li l-ħlas ta' tariffi tal-qorti ma jeħtieġx lil min jagħmel it-talba biex jivvjaġġa lejn l-Istat Membru tal-qorti jew tribunal adit jew biex iqabbad avukat għal dak il-għan. Sabiex jiġi żgurat l-aċċess effettiv tar-rikorrenti għall-proċeduri, l-Istati Membri jenħtieġ li bħala minimu joffru mill-inqas wieħed mill-metodi ta' ħlas mill-bogħod previsti f'din id-Direttiva. L-informazzjoni dwar it-tariffi tal-qorti u l-metodi ta' ħlas, kif ukoll dwar l-awtoritajiet jew l-organizzazzjonijiet kompetenti biex jagħtu għajnuna prattika fl-Istati Membri jenħtieġ li tkun trasparenti u faċilment aċċessibbli fuq l-Internet permezz ta' siti web nazzjonali xierqa.

(19) L-Istati Membri jenħtieġ li jiżguraw li jiġi rrispettat id-dritt fundamentali għall-għajnuna legali kif previst fit-tielet paragrafu tal-Artikolu 47 tal-Karta. Il-persuni fiżiċi jew ġuridiċi kollha involuti f'tilwim ċivili fi ħdan il-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, kemm jekk jaġixxu bħala rikorrenti kif ukoll bħala konvenuti, jenħtieġ li jkunu jistgħu jasserixxu d-drittijiet tagħhom fil-qrati anki jekk is-sitwazzjoni finanzjarja personali tagħhom tagħmilha impossibbli għalihom li jħallsu l-ispejjeż tal-proċedimenti. L-għajnuna legali jenħtieġ li tkopri parir qabel il-litigazzjoni bil-ħsieb li jintlaħaq ftehim qabel jinbdew proċedimenti ġudizzjarji, assistenza legali biex jinġieb każ quddiem qorti u rappreżentanza fil-qorti u assistenza fl-ispiża tal-proċeduri. Din id-dispożizzjoni hija mingħajr preġudizzju għad-Direttiva tal-Kunsill 2003/8/KE ([3]).

([1]) Id-Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2004/48/KE tad-29 ta' April 2004 fuq l-infurzar tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali (ĠU L 157, 30.4.2004, p. 45).

([2]) Ir-Regolament (UE) Nru 655/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Mejju 2014 li jistabbilixxi proċedura għal Ordni Ewropea tal-preservazzjoni tal-Kontijiet sabiex jiġi ffaċilitat l-irkupru transkonfinali tad-dejn f'materji ċivili u kummerċjali (ĠU L 189, 27.6.2014, p. 59).

([3]) Direttiva tal-Kunsill 2003/8/KE tas-27 ta' Jannar 2003 biex ittejjeb l-aċċess għal ġustizzja f'tilwimiet bejn il-konfini billi tistabbilixxi regoli komuni minimi konnessi ma' għajnuna legali għal tilwimiet bħal dawn (ĠU L 26, 31.1.2003, p. 41).

It-Tlieta 4 ta’ Lulju 2017

(20) Il-ħolqien ta’ kultura ġudizzjarja Ewropea li tirrispetta bis-sħiħ is-sussidjarjetà, il-proporzjonalità u l-indipendenza ġudizzjarja huwa ċentrali għall-funzjonament effiċjenti ta’ spazju ġudizzjarju Ewropew. It-taħriġ ġudizzjarju huwa element kruċjali f’dan il-proċess, minħabba li jsaħħaħ il-fiduċja reċiproka bejn l-Istati Membri, il-prattikanti u ċ-ċittadini. F’dan ir-rigward, jenħtieġ li l-Istati Membri jikkooperaw u jipprovdu appoġġ għal taħriġ vokazzjonali u skambju tal-aħjar prattika fost il-professjonisti legali.

(21) Din id-Direttiva tistabbilixxi regoli minimi. L-Istati Membri jistgħu jestendu d-drittijiet stabbiliti f’din id-Direttiva bil-għan li jipprovdu livell ogħla ta’ protezzjoni. Jenħtieġ li tali livell ogħla ta’ protezzjoni ma jikkostitwixxix ostakolu għall-fiduċja reċiproka u aċċess effettiv għall-ġustizzja li dawk ir-regoli minimi huma mfassla biex jiffaċilitaw. Il-livell ta’ protezzjoni pprovdut mill-Karta, kif interpretat mill-Qorti, kif ukoll is-supremazija, l-unità u l-effikaċja tad-dritt tal-Unjoni jenħtieġ għalhekk li ma jiġux kompromessi.

(22) Peress li l-objettivi ta’ din id-Direttiva, jiġifieri li jiġu stabbiliti standards minimi komuni ta’ proċedura ċivili, ma jistgħux jinkisbu suffiċjentement mill-Istati Membri iżda jistgħu, minħabba l-iskala u l-effetti tal-azzjoni, jinkisbu aħjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista’ tadotta miżuri, skont il-prinċipju ta’ sussidjarjetà kif stipulat fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. Skont il-prinċipju ta’ proporzjonalità, kif stabbilit f’dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak li hu meħtieġ sabiex dawk l-għanijiet jintlaħqu.

(23) F’konformità mal-[Artikolu 3]/[Artikoli 1 u 2] tal-Protokoll Nru 21 dwar il-pożizzjoni tar-Renju Unit u l-Irlanda fir-rigward tal-ispazju ta’ libertà, sigurtà u ġustizzja, anness mat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u mat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, [dawk l-Istati Membri nnotifikaw ix-xewqa tagħhom li jieħdu sehem fl-adozzjoni u fl-applikazzjoni ta’ din id-Direttiva]/[u bla ħsara għall-Artikolu 4 ta’ dak il-Protokoll, dawk l-Istati Membri mhumiex qed jieħdu sehem fl-adozzjoni ta’ din id-Direttiva u mhumiex marbuta biha jew soġġetti għall-applikazzjoni tagħha.]

(24) F’konformità mal-Artikoli 1 u 2 tal-Protokoll Nru 22 dwar il-pożizzjoni tad-Danimarka, anness mat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u mat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, id-Danimarka mhijiex tipparteċipa fl-adozzjoni ta’ din id-Direttiva, u mhijiex marbuta biha jew soġġetta għall-applikazzjoni tagħha,

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

KAPITOLU I:

SUĠĠETT, KAMP TA’ APPLIKAZZJONI U DEFINIZZJONIJIET

Artikolu 1

Suġġett

L-għan ta’ din id-Direttiva huwa l-approssimizzazzjoni tas-sistemi proċedurali sabiex jiġi żgurat ir-rispett sħiħ għad-dritt għal rimedju effettiv u għal proċess ġust kif rikonoxxut fl-Artikolu 47 tal-Karta u fl-Artikolu 6 tal-KEDB, billi tistabbilixxi standards minimi li jikkonċernaw il-bidu, l-andament u l-konklużjoni ta’ proċedimenti ċivili quddiem il-qrati jew it-tribunali tal-Istati Membri.

Artikolu 2

Kamp ta’ applikazzjoni

1. Mingħajr preġudizzju għall-istandards tal-proċedura ċivili li jkunu jew jistgħu jkunu pprovduti fil-leġiżlazzjoni tal-Unjoni jew f’dik nazzjonali, sa fejn dawk l-istandards jistgħu jkunu aktar favorevoli għall-partijiet fil-kawża, din id-Direttiva għandha tapplika, f’tilwim li għandu implikazzjonijiet transkonfinali, għal kwistjonijiet ċivili u kummerċjali, tkun xi tkun in-natura tal-qorti jew tribunal, ħlief fir-rigward ta’ tali drittijiet u obbligi f’liema rigward il-partijiet ma għandhom l-ebda setgħa għad-dispożizzjoni skont id-dritt applikabbli rilevanti. M’għandhiex jestendi, b’mod partikolari, għal kwistjonijiet ta’ introjtu, dwana jew għal materji amministrattivi jew għar-responsabilità tal-Istat għal atti u ommissjonijiet fl-eżerċizzju tal-awtorità tal-Istat (“*acta jure imperii*”).

2. F’din id-Direttiva, it-terminu “Stat Membru” jfisser Stat Membru ħlief [ir-Renju Unit, l-Irlanda u] d-Danimarka.

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

Artikolu 3

Tilwim li għandu implikazzjonijiet transkonfinali

1. Għall-finijiet ta' din id-Direttiva, tilwim li jkollu implikazzjonijiet transkonfinali huwa wieħed li fih:

(a) mill-inqas waħda mill-partijiet hija domiċiljata jew abitwalment residenti fi Stat Membru ieħor għajr l-Istat Membru tal-qorti jew tat-tribunal aditi; jew

(b) iż-żewġ partijiet ikunu domiċiljati fl-istess Stat Membru bħal dak tal-qorti jew tat-tribunal aditi, dment li l-post tal-eżekuzzjoni tal-kuntratt, il-post fejn iseħħ l-avveniment dannuż jew il-post ta' infurzar tas-sentenza ikun jinsab fi Stat Membru ieħor; jew

(c) iż-żewġ partijiet ikunu domiċiljati fl-istess Stat Membru bħal dak tal-qorti jew tat-tribunal aditi, dment li l-kontroversja tidħol fil-kamp ta' applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni.

2. Għall-finijiet tal-paragrafu 1, id-domiċilju għandu jiġi stabbilit skont l-Artikoli 62 u 63 tar-Regolament (UE) Nru 1215/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([1]).

KAPITOLU II:

STANDARDS MINIMI GĦAL PROĊEDURI ĊIVILI

L-Ewwel Taqsima:

Riżultati ġusti u effikaċi

Artikolu 4

Obbligu ġenerali għal protezzjoni ġudizzjarja effettiva

L-Istati Membri għandhom jipprevedu l-miżuri, proċeduri u rimedji meħtieġa sabiex ikun żgurat l-infurzar tad-drittijiet mogħtija mid-dritt tal-Unjoni fi kwistjonijiet ċivili. Dawk il-miżuri, il-proċeduri u r-rimedji għandhom ikunu ġusti u ekwi u m'għandhomx ikunu kkumplikati jew jiswew wisq, jew jinvolvu limiti ta' żmien irraġonevoli jew dewmien mhux ġustifikat, filwaqt li jirrispettaw l-ispeċifiċitajiet nazzjonali u d-drittijiet fundamentali.

Dawk il-miżuri, proċeduri u rimedji għandhom ikunu wkoll effetttivi u proporzjonati u għandhom ikunu applikati b'mod u manjiera li jevitaw il-ħolqien ta' ostakli għal aċċess effettiv għall-ġustizzja u li jipprovdu protezzjonijiet kontra l-abbuż tagħhom.

Artikolu 5

Seduti orali

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw l-andament ekwu ta' proċedimenti. Meta ma jkunx possibbli li l-partijiet ikunu fiżikament preżenti, jew meta l-partijiet ikunu qablu, bl-approvazzjoni tal-qorti, li jirrikorru għal mezzi ta' komunikazzjoni rapidi, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li smigħ orali jkun jista' jseħħ bl-użu ta' kwalunkwe teknoloġija tal-komunikazzjoni mill-bogħod adatta, bħal vidjokonferenza jew telekonferenza, disponibbli għall-qorti jew għat-tribunal.

2. Meta l-persuna li għandha tinstema' tkun domiċiljata jew abitwalment residenti fi Stat Membru ieħor għajr l-Istat Membru tal-qorti jew it-tribunal aditi, l-attendenza ta' dik il-persuna f'seduta orali għandha ssir permezz ta' vidjokonferenza, telekonferenza jew teknoloġija ta' komunikazzjoni mill-bogħod adatta oħra bl-użu tal-proċeduri previsti fir-Regolament (KE) Nru 1206/2001. Fir-rigward tal-vidjokonferenzjar, għandu jittieħed kont tar-Rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill dwar il-vidjokonferenzjar transkonfinali adottati mill-Kunsill fil-15 u s-16 ta' Ġunju 2015 ([2]) u tal-ħidma mwettqa fil-qafas tal-Portal tal-Ġustizzja Elettronika Ewropea.

([1]) Regolament (UE) Nru 1215/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru 2012 dwar il-ġurisdizzjoni u r-rikonoxximent u l-eżekuzzjoni ta' sentenzi fi kwistjonijiet ċivili u kummerċjali (ĠU L 351, 20.12.2012, p. 1).

([2]) Rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill "Promozzjoni tal-użu u l-iskambju tal-aħjar prattiki tal-vidjokonferenzi transkonfinali fil-qasam tal-ġustizzja fl-Istati Membri u fil-livell tal-UE" (ĠU C 250, 31.7.2015, p. 1).

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

Artikolu 6

Miżuri Provviżorji u Protettivi

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li miżuri provviżorji għall-preservazzjoni ta' sitwazzjoni fattwali jew legali jkunu fis-seħħ sabiex tiġi żgurata l-effettività sħiħa ta' sentenza sussegwenti dwar il-merti tal-kwistjoni, qabel ma jinfetħu l-proċedimenti dwar il-merti tal-kwistjoni u fi kwalunkwe fażi matul tali proċedimenti.

Il-miżuri msemmija fl-ewwel subparagrafu għandhom jinkludu wkoll miżuri għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe ksur imminenti jew għat-terminazzjoni immedjata ta' ksur allegat kif ukoll għall-preservazzjoni ta' assi meħtieġa sabiex jiġi żgurat li l-eżekuzzjoni sussegwenti ta' talba ma tkunx impedita jew tkun sostanzjalment aktar diffiċli.

2. Tali miżuri għandhom jirrispettaw id-drittijiet tad-difiża u għandhom ikunu proporzjonati għall-karatteristiċi u l-gravità tal-ksur allegat, u jippermettu, fejn ikun xieraq, l-għoti ta' garanziji għall-ispejjeż u l-ħsara kkawżati lill-konvenut minn talbiet mhux ġustifikati. Il-qrati jew it-tribunali għandhom ikollhom l-awtorità li jitolbu lir-rikorrent jipprovdi kwalunkwe evidenza disponibbli b'mod raġonevoli sabiex jaċċertaw ruħhom b'biżżejjed ċertezza li l-miżura provviżorja mitluba hija meħtieġa u proporzjonata.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li f'każijiet debitament ġustifikati, il-miżuri provviżorji jistgħu jittieħdu mingħajr ma jinstema' l-konvenut, fejn kwalunkwe dewmien jista' jikkawża danni irreparabbli għar-rikorrenti, jew fejn hemm riskju dimostrabbli li l-provi jistgħu jinqerdu. F'tali każ, il-partijiet għandhom ikunu infurmati mingħar dewmien żejjed mhux aktar tard minn wara l-eżekuzzjoni tal-miżuri.

Rieżami, li jinkludi d-dritt tas-smigħ, għandu jsir fuq talba tal-konvenut bl-għan li tingħata deċiżjoni, fi żmien raġjonevoli wara n-notifika tal-miżuri, dwar jekk dawk il-miżuri humiex se jiġu modifikati, revokati jew konfermati jew inkella le.

Meta l-miżuri msemmija fl-ewwel subparagrafu huma revokati jew fejn sussegwentement jinstab li ma kien hemm l-ebda ksur jew theddid ta' ksur, il-Qorti tista' tordna lir-rikorrent, fuq talba tal-konvenut, sabiex jipprovdi lill-konvenut b'kumpens xieraq għad-danni kollha mġarrba b'riżultat ta' dawk il-miżuri.

4. Dan l-Artikolu huwa mingħajr preġudizzju għad-Direttiva 2004/48/KE u r-Regolament (UE) Nru 655/2014.

It-Tieni Taqsima:

Effiċjenza tal-proċedimenti

Artikolu 7

Effiċjenza proċedurali

1. Il-qrati u t-tribunali tal-Istati Membri għandhom jirrispettaw id-dritt għal rimedju effettiv u proċess ġust li jiżgura aċċess effettiv għall-ġustizzja u l-prinċipju ta' proċess kontenzjuż, b'mod partikolari meta jiddeċiedu dwar il-ħtieġa ta' smigħ orali u dwar il-mezzi tal-kumpilazzjoni ta' xhieda u l-limiti sa fejn ix-xhieda trid tiġi kkumpilata.

2. Il-qrati jew it-tribunali tal-Istati Membri għandhom jaġixxu kmieni kemm jista' jkun, irrispettivament mill-eżistenza ta' perjodi ta' preskrizzjoni għal azzjonijiet speċifiċi fil-fażijiet differenti tal-proċedura.

Artikolu 8

Deċiżjonijiet motivati

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-qrati jew it-tribunali jipprovdu deċiżjonijiet motivati biżżejjed fi żmien raġonevoli biex jippermettu lill-partijiet jagħmlu użu effettiv ta' kwalunkwe dritt ta' rieżami tad-deċiżjoni jew ta' tressiq ta' appell.

Artikolu 9

Prinċipji ġenerali għad-direzzjoni tal-proċedimenti

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-qrati jiġġestixxu b'mod attiv il-kawżi quddiemhom sabiex jiżguraw l-iżvolġiment ekwu, effiċjenti ta' tilwim u li dan isir b'veloċità u spejjeż raġonevoli, mingħajr ma tixxekkel il-libertà tal-partijiet li jiddeterminaw is-suġġett u l-provi li jsostnu l-kawża tagħhom.

2. Sa fejn hu raġonevolment prattikabbli, il-qorti għandha tamministra l-kawża f'konsultazzjoni mal-partijiet. B'mod partikolari, ġestjoni attiva tal-kawżi tista' tinkludi:

(a) li l-partijiet jiġu nkoraġġuti jikkooperaw ma' xulxin matul il-proċedimenti;

(b) li jiġu identifikati l-kwistjonijiet fi stadju bikri;

(c) li jiġi deċiż minnufih liema kwistjonijiet jeħtieġu investigazzjoni sħiħa u li kwistjonijiet oħra jiġu solvuti b'mod sommarju;

(d) li jkun hemm deċiżjoni dwar l-ordni li fiha l-kwistjonijiet għandhom jiġu solvuti;

(e) li tingħata għajnuna lill-partijiet biex isolvu l-azzjoni kollha jew parti minnha;

(f) li jiġu ffissati skedi ta' żmien biex jiġi kkontrollat il-progress tal-azzjoni;

(g) li jiġi trattat l-ikbar għadd ta' aspetti tal-azzjoni possibbli għall-Qorti fl-istess okkażjoni;

(h) li l-azzjoni tiġi trattata mingħajr mal-partijiet ikunu meħtieġa jattendu personalment;

(i) li jsir użu minn mezzi tekniċi disponibbli.

Artikolu 10

Kumpilazzjoni ta' xhieda

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li mezzi effettivi għall-preżentazzjoni, kisba u preżervazzjoni ta' xhieda huma disponibbli b'kunsiderazzjoni għad-drittijiet tad-difiża u l-ħtieġa għall-protezzjoni ta' informazzjoni kunfidenzjali.

2. Fil-kuntest tal-kumpilazzjoni ta' xhieda, l-Istati Membri għandhom jinkoraġġixxu l-użu tat-teknoloġija ta' komunikazzjoni moderna. Il-qorti jew it-tribunal aditi għandhom jagħżlu l-metodu ta' kumpilazzjoni ta' xhieda li jkun l-aktar sempliċi u l-inqas oneruż.

Artikolu 11

Esperti tal-Qorti

1. Mingħajr preġudizzju għall-possibilità għall-partijiet li jipproduċu xhieda esperta, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-qorti tista' fi kwalunkwe ħin taħtar esperti tal-qorti sabiex jipprovdu kompetenza esperta għal aspetti speċifiċi tal-kawża. Il-qorti għandha tipprovdi tali esperti bl-informazzjoni kollha meħtieġa għall-għoti tal-perizja.

2. F'tilwim transkonfinali, ħlief meta jkunu meħtieġa miżuri ta' koerċizzjoni jew meta titwettaq investigazzjoni f'postijiet konnessi mal-eżerċitar ta' setgħat ta' Stat Membru jew f'postijiet fejn, skont il-liġi tal-Istat Membru tkun qed issir l-investigazzjoni, fihom l-aċċess jew fir-rigward tagħhom azzjoni oħra jkunu pprojbiti jew limitati għal ċerti persuni, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-qorti tista' taħtar espert ġudizzjarju biex iwettaq l-investigazzjonijiet barra l-ġurisdizzjoni tal-qorti mingħajr ma tkun meħtieġa s-sottomissjoni ta' xi talba minn qabel biex isir dan lill-awtorità rilevanti tal-Istat Membru l-ieħor.

3. Għall-finijiet tal-paragrafi 1 u 2, il-Kummissjoni għandha tħejji direttorju Ewropew ta' esperti billi tlaqqa' flimkien il-listi nazzjonali eżistenti tal-esperti u dan għandu jkun disponibbli permezz tal-Portal Ewropew tal-Ġustizzja Elettronika.

4. L-esperti tal-qorti għandhom jiggarantixxu l-indipendenza u l-imparzjalità f'konformità mad-dispożizzjonijiet applikabbli għall-imħallfin previsti fl-Artikolu 22.

5. Il-perizja mogħtija lill-qorti mill-esperti tal-qorti għandha tkun disponibbli għall-partijiet li għandu jkollhom il-possibilità li jikkummentaw dwarha.

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

It-Tielet Taqsima:

Aċċess għall-qrati u l-ġustizzja

Artikolu 12

Soluzzjoni tat-tilwim

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti u b'kont meħud taċ-ċirkustanzi kollha tal-kawża, jekk il-qorti tkun tal-fehma li t-tilwim huwa adatt għal soluzzjoni, din tista' tipproponi li l-partijiet jużaw il-medjazzjoni sabiex isolvu jew jesploraw soluzzjoni għat-tilwim.

2. Paragrafu 1 huwa mingħajr preġudizzju għad-dritt tal-partijiet li jagħżlu l-medjazzjoni sabiex jibdew proċedimenti ġudizzjarji jew arbitraġġ fir-rigward ta' dak it-tilwim qabel l-iskadenza tal-perijodi ta' limitazzjoni jew ta' preskrizzjoni matul il-proċess ta' medjazzjoni.

Artikolu 13

Spejjeż tal-litigazzjoni

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li t-tariffi tal-qorti mitluba fl-Istati Membri għal tilwim ċivili ma jkunux sproporzjonati meta mqabbla mal-valur tat-talba u ma jagħmlux il-litigazzjoni impossibbli jew eċċessivament diffiċli.

2. It-tariffi tal-qorti imposti fl-Istati Membri għal tilwim ċivili m'għandhomx jiskuraġġixxu liċ-ċittadini milli jressqu kawża quddiem qorti jew b'xi mod jostakolaw l-aċċess għall-ġustizzja.

3. Il-partijiet għandhom ikunu jistgħu jħallsu t-tariffi tal-qorti permezz ta' metodi ta' ħlas mill-bogħod, inkluż minn Stat Membru li mhuwiex l-Istati Membru fejn ikunu jinsabu l-qorti jew it-tribunal, permezz ta' trasferiment bankarju jew permezz ta' karta ta' kreditu jew ta' debitu.

4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-informazzjoni dwar it-tariffi tal-qorti u l-metodi ta' ħlas, kif ukoll dwar l-awtoritajiet jew l-organizzazzjonijiet kompetenti biex jagħtu għajnuna prattika fl-Istati Membri ssir aktar trasparenti u faċilment disponibbli mill-internet. Għal dak il-għan, l-Istati Membri għandhom jittrażmettu dik l-informazzjoni lill-Kummissjoni, li min-naħa tagħha għandha tiżgura li din tkun disponibbli għall-pubbliku u mxerrda fuq firxa wiesgħa permezz ta' kwalunkwe mezz adatt, b'mod partikolari permezz tal-Portal Ewropew tal-Ġustizzja Elettronika.

Artikolu 14

Prinċipju ta' "min jitlef iħallas"

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-parti telliefa ġġarrab l-ispejjeż tal-proċedimenti, inkluża, iżda mhux limitata għal, kwalunkwe spiża li tirriżulta mill-fatt li l-parti l-oħra tkun ġiet irrappreżentata minn avukat jew professjonist legali ieħor, jew kwalunkwe spiża li tirriżulta min-notifika jew mit-traduzzjoni ta' dokumenti, li jkunu proporzjonati għall-valur tat-talba u li kellhom bilfors jiġġarbu.

2. Meta parti tirbaħ biss f'parti jew f'ċirkostanzi eċċezzjonali, il-qorti tista' tordna li l-ispejjeż jinqasmu b'mod ekwu jew li l-partijiet iġarrbu l-ispejjeż tagħhom stess.

3. Parti għandha ġġarrab kwalunkwe spiża mhux meħtieġa li hija tkun ikkawżat lill-qorti jew lil parti oħra, jew billi tkun qajmet kwistjonijiet bla bżonn jew inkella billi kienet litiguża b'mod mhux raġonevoli.

4. Il-qorti tista' taġġusta l-aġġudikazzjoni tal-ispejjeż tagħha sabiex dawn jirriflettu n-nuqqas mhux raġonevoli ta' kooperazzjoni jew il-parteċipazzjoni in mala fede fi sforzi intiżi għal soluzzjonijiet f'konformità mal-Artikolu 20.

Artikolu 15

Għajnuna legali

1. Sabiex jiġi żgurat aċċess effettiv għall-ġustizzja, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-qrati jkunu jistgħu jagħtu għajnuna legali lil parti.

2. L-għajnuna legali tista' tkopri, totalment jew parzjalment, l-ispejjeż li ġejjin:

(a) it-tariffi tal-qorti, permezz ta' tnaqqis totali jew parzjali jew skedar mill-ġdid;

(b) l-ispejjeż ta' assistenza u rappreżentanza legali rigward:

(i) il-parir qabel il-litigazzjoni bil-ħsieb li jintlaħaq ftehim qabel jinbdew il-proċedimenti legali f'konformità mal-Artikolu 12(1);

(ii) l-inizjazzjoni u ż-żamma ta' proċedimenti quddiem il-qorti;

(iii) l-ispejjeż kollha marbuta mal-proċedimenti inkluża l-applikazzjoni għall-għajnuna legali;

(iv) l-infurzar ta' deċiżjonijiet;

(c) spejjeż neċessarji oħra relatati mal-proċedimenti li għandhom jiġġarrbu minn parti, inklużi l-ispejjeż ta' xhieda, esperti, interpreti u tradutturi u vvjaġġar, akkomodazzjoni u spejjeż tas-sussistenza meħtieġa ta' dik il-parti u r-rappreżentant tagħha;

(d) l-ispejjeż mogħtija lill-parti li tirbaħ, fil-każ li r-rikorrent jitlef il-kawża f'konformità mal-Artikolu 14.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li kwalunkwe persuna fiżika li tkun ċittadina tal-Unjoni Ewropea jew ta' pajjiż terz li jkollha r-residenza legali tagħha fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea jkollha d-dritt tapplika għall-għajnuna legali meta:

(a) minħabba s-sitwazzjoni ekonomika tagħha, din ma tkunx tista' tkopri, totalment jew parzjalment, l-ispejjeż imsemmija fil-paragrafu 2 ta' dan l-Artikolu; u

(b) il-kawża li għaliha tkun qed issir applikazzjoni għall-għajnuna legali jkollha prospett raġonevoli ta' suċċess, meta wieħed iqis is-sitwazzjoni proċedurali tal-applikant; u

(c) ir-rikorrent li japplika għall-għajnuna legali għandu d-dritt jieħu azzjonijiet legali skont id-dispożizzjonijiet nazzjonali rilevanti.

4. Il-persuni ġuridiċi għandhom dritt japplikaw għall-għajnuna legali fil-forma ta' eżenzjoni mill-ħlas bil-quddiem tal-ispejjeż tal-proċedimenti u/jew l-assistenza ta' avukat. Meta jkunu qed jiddeċiedu dwar jekk jagħtux jew le tali għajnuna, il-qrati jistgħu jikkunsidraw, *inter alia*:

(a) il-forma tal-persuna ġuridika inkwistjoni u jekk hijiex bi skop ta' profitt jew le;

(b) il-kapaċità finanzjarja tas-soċji jew tal-azzjonisti;

(c) il-ħila ta' dawk is-soċji jew azzjonisti li jiksbu l-ammonti neċessarji biex jieħdu azzjoni legali.

5. L-Istati Membri għandhom jiggarantixxu li ċ-ċittadini tal-Unjoni u l-persuni ġuridiċi jiġu infurmati dwar il-proċedura biex tintalab għajnuna legali taħt il-paragrafi (1) sa (4), bil-ħsieb li jagħmluha effettiva u aċċessibbli.

6. Dan l-Artikolu huwa mingħajr preġudizzju għad-Direttiva 2003/8/KE.

Artikolu 16

Finanzjament

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li f'każijiet fejn azzjoni legali tkun iffinanzjata minn parti terza privata, il-parti terza privata m'għandhiex:

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

(a) tipprova tinfluwenza d-deċiżjonijiet proċedurali tal-parti rikorrenti, inkluż dwar soluzzjonijiet;

(b) tipprovdi finanzjament għal azzjoni kontra konvenut li jkun kompetitur ta' min jipprovdi l-fondi jew kontra konvenut li minnu jkun jiddependi min jipprovdi l-fondi;

(c) titlob interessi eċċessivi fuq il-fondi pprovduti.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li għal każijiet ta' finanzjament ta' azzjonijiet legali mingħand parti terza, ir-remunerazzjoni mogħtija jew l-interess li jittieħed minn min jipprovdi l-fondi m'għandhomx ikunu bbażati fuq l-ammont tas-saldu milħuq jew fuq il-kumpens mogħti, sakemm dak l-arranġament ta' finanzjament ma jkunx irregolat minn awtorità pubblika li tiggarantixxi l-interessi tal-partijiet.

Ir-Raba' Taqsima:

Proċedimenti ġusti

Artikolu 17

Notifika ta' dokumenti

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jintużaw metodi li jiggarantixxu, bħala kwistjoni ta' prinċipju, il-konferma tal-wasla tad-dokumenti nnotifikati.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li d-dokumenti li jistitwixxu l-proċedimenti jew dokument ekwivalenti u kwalunkwe taħrika quddiem il-qorti jkunu jistgħu jiġu nnotifikati f'konformità mal-liġi nazzjonali permezz ta' wieħed mill-metodi li ġejjin:

(a) notifika minn persuna;

(b) notifika postali;

(c) notifika permezz ta' mezzi elettroniċi, bħal faks jew posta elettronika.

In-notifika għandha tkun iċċertifikata b'konferma tal-wasla, bid-data tal-wasla inkluża, li għandha tiġi ffirmata mid-destinatarju.

Għall-fini ta' notifika b'mezzi elettroniċi skont il-punt (c) tal-ewwel subparagrafu ta' dan il-paragrafu, għandhom jintużaw standards tekniċi għoljin b'mod xieraq li jiggarantixxu l-identità ta' min ikun qed jibgħat u t-trażmissjoni sikuri tad-dokumenti nnotifikati.

Dawn id-dokumenti jistgħu wkoll jiġu nnotifikati bl-idejn permezz ta' dokument iffirmat mill-persuna kompetenti li wettaq is-servizz, li jispeċifika li d-destinatarju jkun irċieva d-dokumenti jew ikun irrifjutahom mingħajr ebda ġustifikazzjoni legali, u d-data tan-notifika.

3. Jekk in-notifika f'konformità mal-paragrafu 2 ma tkunx possibbli, u meta l-indirizz tal-konvenut ikun magħruf b'ċertezza, in-notifika tista' jsir permezz ta' wieħed mill-metodi li ġejjin:

(a) minn persuna fl-indirizz personali tal-konvenut, lil persuni li joqogħdu fl-istess dar bħall-konvenut jew li jkunu impjegati hemm;

(b) f'każ ta' konvenut li jaħdem għal rasu jew persuna ġuridika, servizz minn persuna fis-sit kummerċjali tal-konvenut, lil persuni li jkunu impjegati mill-konvenut;

(c) depożitu tad-dokumenti fil-kaxxa postali tal-konvenut;

(d) depożitu tad-dokumenti f'uffiċċju tal-posta jew ma' awtoritajiet pubbliċi kompetenti u t-tqegħid ta' notifika bil-miktub ta' dak id-depożitu fil-kaxxa postali tal-konvenut, dment li n-notifika bil-miktub tiddikjara b'mod ċar in-natura ġudizzjarja tad-dokumenti jew il-fatt li tali notifika għandha l-effikaċja legali tan-notifika u li tibda tiddekorri ż-żmien għall-finijiet tal-limiti ta' żmien;

(e) notifika postali mingħajr prova skont il-paragrafu 4 meta l-indirizz tal-konvenut ikun fl-Istat Membru ta' oriġini;

(f) mezzi elettroniċi attestati b'konferma awtomatika tal-wasla, dment li l-konvenut ikun aċċetta b'mod espress dan il-metodu ta' servizz minn qabel.

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

In-notifika skont il-punti (a) sa (d) tal-ewwel subparagrafu ta' dan il-paragrafu għandha tkun attestata permezz ta':

(a) dokument iffirmat mill-persuna kompetenti li tkun wettqet in-notifika, li jindika dawn kollha li ġejjin:

(i) l-isem sħiħ tal-persuna li serva n-notifika jew il-komunikazzjoni;

(ii) il-metodu ta' notifika użat;

(iii) id-data tan-notifika;

(iv) meta d-dokumenti notifikati jkunu ngħataw lil persuna oħra li ma kinitx il-konvenut, l-isem ta' dik il-persuna u r-relazzjoni tagħha mal-konvenut; kif ukoll

(v) informazzjoni obbligatorja oħra skont id-dritt nazzjonali.

(b) konferma tal-wasla mill-persuna nnotifikata, għall-finijiet tal-punti (a) u (b) tal-ewwel subparagrafu ta' dan il-paragrafu.

4. In-notifika skont il-paragrafi 2 u 3 ta' dan l-Artikolu tista' wkoll issir lir-rappreżentant awtorizzat jew legali tal-konvenut.

5. Meta d-dokumenti li jagħtu bidu għall-proċedimenti jew dokumenti ekwivalenti jew kwalunkwe taħrika jridu jiġu nnotifikati barra mill-Istati Membri, dawn jistgħu jiġu nnotifikati bi kwalunkwe metodu previst:

(a) mir-Regolament (KE) Nru 1393/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([1]), fejn japplika, fir-rispett tad-drittijiet tad-destinatarju mogħtija mir-Regolament; jew

(b) Il-Konvenzjoni ta' The Hague tal-15 ta' Novembru 1965 dwar in-Notifika Barra l-Pajjiż ta' Dokumenti Ġudizzjarji u Extra-Ġudizzjarji fi Kwistjonijiet Ċivili jew Kummerċjali jew kwalunkwe konvenzjoni jew ftehim, li fihom din tapplika.

6. Din id-Direttiva m'għandhiex taffettwa l-applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1393/2007 u hija mingħajr preġudizzju għar-Regolament (KE) Nru 805/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([2]), u r-Regolament (KE) Nru 1896/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ([3]).

Artikolu 18

Dritt għas-servizzi ta' avukat fi proċedimenti ċivili

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-partijiet fi proċedimenti ċivili jkollhom id-dritt għas-servizzi ta' avukat tal-għażla tagħhom b'tali mod li jkunu jistgħu jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom b'mod prattiku u effettiv.

F'tilwim transkonfinali, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-partijiet għal proċedimenti ċivili jkollhom id-dritt għas-servizzi ta' avukat fl-Istat ta' Oriġini tagħhom għal parir preliminari, u ieħor fl-Istat Ospitanti biex iwettaq il-proċedura ta' tilwim.

2. L-Istati Membri għandhom jirrispettaw il-kunfidenzjalità tal-komunikazzjonijiet bejn il-partijiet f'kawża u l-avukat tagħhom. Tali komunikazzjoni għandha tinkludi l-laqgħat, il-korrispondenza, il-konversazzjoni telefonika u forom oħra ta' komunikazzjoni permessi skont id-dritt nazzjonali.

([1]) Ir-Regolament (KE) Nru 1393/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Novembru 2007 dwar is-servizz fl-Istati Membri ta' dokumenti ġudizzjarji u extraġudizzjarji fi kwistjonijiet ċivili jew kummerċjali (servizz ta' dokumenti) u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1348/2000, (ĠU L 324, 10.12.2007, p. 79).

([2]) Ir-Regolament (KE) Nru 805/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' April 2004 li joħloq Ordni Ewropew ta' Infurzar għal talbiet mhux kontestati (ĠU L 143, 30.4.2004, p. 15).

([3]) Regolament (KE) Nru 1896/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru 2006 li joħloq proċedura għal ordni ta' ħlas Ewropea (ĠU L 399, 30.12.2006, p. 1).

It-Tlieta 4 ta' Lulju 2017

3. Mingħajr preġudizzju għad-dritt nazzjonali li jeħtieġ il-preżenza jew l-assistenza obbligatorja ta' avukat, il-partijiet għall-proċedimenti ċivili jistgħu jirrinunzjaw dritt imsemmi fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu, fejn:

(a) il-partijiet ikunu ngħataw, bil-miktub jew verbalment, informazzjoni ċara u suffiċjenti b'lingwaġġ sempliċi u li jinftiehem dwar il-konsegwenzi possibbli tar-rinunzja tiegħu; u

(b) ir-rinunzja tingħata volontarjament u b'mod inekwivoku.

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-partijiet ikunu jistgħu jirrevokaw ir-rinunzja sussegwentement fi kwalunkwe stadju matul il-proċedimenti ċivili u li huma jiġu infurmati b'dik il-possibilità.

4. Din id-dispożizzjoni hija mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet speċifiċi dwar ir-rappreżentazzjoni legali previsti fir-Regolament (KE) Nru 861/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill [1], ir-Regolament (KE) Nru 1896/2006 u r-Regolament (UE) Nru 655/2014.

Artikolu 19

Aċċess għall-informazzjoni

L-Istati Membri għandhom jagħmlu ħilithom biex jipprovdu liċ-ċittadini b'informazzjoni trasparenti u faċilment disponibbli dwar il-bidu ta' diversi proċeduri, il-perjodi ta' limitazzjoni jew preskrizzjoni, il-qrati kompetenti biex jisimgħu tilwim differenti, u l-formoli neċessarji li jkunu jridu jimtlew għal dak l-iskop. Xejn f'dan l-Artikolu ma jirrikjedi li l-Istati Membri jipprovdu assistenza legali fil-forma ta' valutazzjoni legali ta' każ speċifiku.

Artikolu 20

Interpretazzjoni u traduzzjoni ta' dokumenti essenzjali

L-Istati Membri għandhom jagħmlu kull sforz biex jiżguraw li kull parti f'tilwima għandha fehim sħiħ tal-proċedimenti legali. Dan l-għan jinkludi d-disponibbiltà ta' interpretazzjoni matul il-proċedimenti ċivili u traduzzjoni bil-miktub tad-dokumenti essenzjali kollha sabiex tiġi salvagwardjata l-ekwità tal-proċedimenti f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 15 ta' din id-Direttiva.

Artikolu 21

Obbligi tal-partijiet u tar-rappreżentanti tagħhom

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-partijiet f'kawża u r-rappreżentanti tagħhom jaġixxu in bona fede u b'rispett fil-konfront tal-qorti u l-partijiet oħra u ma jirrappreżentawx b'mod żbaljat il-kważi jew il-fatti quddiem il-qrati kemm b'mod intenzjonali kif ukoll b'motivi raġonevoli li huma konxji dwar dan.

Artikolu 22

Proċedimenti pubbliċi

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-proċedimenti jkunu miftuħin għall-pubbliku sakemm il-Qorti ma tiddeċidix, sa fejn huwa meħtieġ, li tagħmilhom kunfidenzjali fl-interess ta' waħda mill-partijiet jew persuni oħrajn affettwati, jew fl-interess ġenerali tal-ġustizzja jew l-ordni pubbliku.

Artikolu 23

Indipendenza ġuridika u imparzjalità

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-qrati u t-tribunali u l-imħallfin tagħhom igawdu indipendenza ġuddizzjarja. Il-kompożizzjoni tal-qrati u t-tribunali għandha toffri garanziji suffiċjenti sabiex teskludi kwalunkwe dubju leġittimu dwar l-imparzjalità.

2. Fit-twettiq ta' dmirijiethom, l-imħallfin m'għandhom ikunu marbutin b'ebda istruzzjoni u għandhom ikunu ħielsa minn kull influwenza jew pressjoni u minn kwalunkwe preġudizzju jew inklinazzjoni personali f'xi każ partikolari.

Artikolu 24

Taħriġ

1. Mingħajr preġudizzju għall-indipendenza ġudizzjarja u d-differenzi fl-organizzazzjoni tal-ġudikatura fl-Unjoni kollha, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-ġudikatura, l-iskejjel ġudizzjarji u l-professjonijiet legali jagħtu spinta lill-iskemi ta' taħriġ ġudizzjarju tagħhom biex jiżguraw li d-dritt u l-proċeduri tal-Unjoni huma integrati f'attivitajiet ta' taħriġ nazzjonali.

[1] Ir-Regolament (KE) Nru 861/2007 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Lulju 2007 li jistabbilixxi Proċedura Ewropea għal Talbiet Żgħar (ĠU L 199, 31.7.2007, p. 1).

2. L-iskemi ta' taħriġ għandhom jiġu orjentati lejn il-prattika, ikunu rilevanti għall-prattikanti fix-xogħol ta' kuljum, isiru fuq perjodi qosra u jużaw metodi ta' tagħlim moderni u attivi u għandhom jinkludi possibbiltajiet ta' taħriġ inizjali u kontinwu. L-iskemi ta' taħriġ għandhom jiffukaw b'mod partikolari fuq:

(a) il-kisba ta' biżżejjed għarfien tal-istrumenti tal-Unjoni għall-kooperazzjoni ġudizzjarja u l-iżvilupp tal-kapaċità riflessiva sabiex isir riferiment b'mod regolari għall-ġurisprudenza tal-Unjoni, sabiex tiġi vverifikata t-traspożizzjoni nazzjonali u jsir rikors għall-proċedura għal deċiżjonijiet preliminari tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea;

(b) it-tixrid ta' għarfien u esperjenza fid-dritt u l-proċeduri tal-Unjoni u f'sistemi ġuridiċi oħra;

(c) il-faċilitazzjoni ta' skambji fuq terminu qasir ta' mħallfin ġodda;

(d) il-ħakma ta' lsien barrani u tat-terminoloġija ġuridika tiegħu;

KAPITOLU III

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 25

Traspożizzjoni

1. L-Istati Membri għandhom idaħħlu fis-seħħ il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa biex jikkonformaw ma' din id-Direttiva sa' … [sena wara d-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva]. Huma għandhom jinfurmaw minnufih lill-Kummissjoni b'dan.

2. Meta l-Istati Membri jadottaw dawk il-miżuri, dawn għandu jkollhom referenza għal din id-Direttiva jew għandhom ikunu akkumpanjati b'tali referenza waqt il-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. Il-metodi kif issir tali referenza għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri.

3. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tal-miżuri tad-dritt nazzjonali li jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva.

Artikolu 26

Rieżami

Il-Kummissjoni għandha, sa mhux aktar tard mill-31 ta' Diċembru 2025, u kull ħames snin minn hemm 'il quddiem, tissottometti lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew rapport dwar l-applikazzjoni ta' din id-Direttiva abbażi kemm ta' informazzjoni kwalitattiva kif ukoll kwantitattiva. F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni għandha b'mod partikolari tevalwa l-impatt tagħha fuq l-aċċess għall-ġustizzja, fuq id-dritt fundamentali għal rimedju effettiv u għal proċess ġust, fuq il-kooperazzjoni f'materji ċivili u fuq il-funzjonament tas-suq uniku, fuq l-SMEs, fuq il-kompetittività tal-ekonomija tal-Unjoni Ewropea u fuq il-fiduċja tal-konsumatur. Jekk ikun meħtieġ, ir-rapport għandu jkun akkumpanjat minn proposti leġiżlattivi biex jadattaw u jsaħħu din id-Direttiva.

Artikolu 27

Dħul fis-seħħ

Din id-Direttiva għandha tidħol fis-seħħ fl-għoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Artikolu 28

Destinatarji

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri b'mod konformi mat-Trattati.

Magħmul fi, [data]

Għall-Parlament Ewropew	*Għall-Kunsill*
Il-President	*Il-President*